

การลดการแพร่กระจายโรคโควิด-19 ในสถานประกอบการโรงงานและแคมป์คนงาน
ด้วยมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal)

อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

สมพล จิตติเรืองเกียรติ สาธารณสุขอำเภอศรีราชา

ฐิติรัตน์ นิลพันธ์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

อุทัยวรรณ ทองชุม นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โทร.038-322503,084-3539345

Email:thiti_fang14@hotmail.com

บทคัดย่อ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ในพื้นที่ อำเภอศรีราชา ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2564 ถึง 30 มิถุนายน 2565 พบผู้ติดเชื้อสะสม RT-PCR จำนวน 64,011 ราย และผู้ติดเชื้อสะสม ATK จำนวน 147,023 ราย พบผู้ติดเชื้อกระจายอยู่ในทุกตำบล ร้อยละ 88.86 เป็นคนไทย รองลงมาเป็นพม่า ร้อยละ 4.83 และกัมพูชา ร้อยละ 4.71 ส่วนใหญ่อาศัยหรือจ้าง เป็นวัยแรงงานกลุ่มอายุ 25-34 ปี อำเภอศรีราชาเป็นเมืองอุตสาหกรรม มีนิคมอุตสาหกรรม จำนวน 12 แห่ง ประชากรแฝงกลุ่มแรงงานประมาณเจ็ดแสนคน มีทั้งแคมป์คนงาน โรงงานสถานประกอบการต่างๆ กว่า 2,000 แห่ง และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งไทยและต่างด้าวจำนวนมาก เกิดการแพร่ระบาดที่เป็นกลุ่มก้อน ซึ่งส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ เป็นอย่างมาก ประกอบกับจำนวนเตียงที่ไม่เพียงพอต่อการรองรับผู้ป่วยที่ติดเชื้อที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกวัน และเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดสู่ชุมชน ป้องกันการเสียชีวิต และลดผลกระทบทางเศรษฐกิจสังคมจากการหยุดกิจการ จึงได้มีการนำแนวทางการควบคุมโรคตามมาตรการ Bubble & seal มาใช้ในสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม และแคมป์คนงาน วัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานประกอบการ ลดการแพร่กระจายเชื้อไปสู่ชุมชน และลดผลกระทบจากการขาดแรงงาน รายได้ การสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งในพื้นที่เกิดการระบาดที่เป็นกลุ่มก้อน ในสถานประกอบการโรงงาน จำนวน 74 Cluster และในแคมป์ จำนวน 40 Cluster และตั้งแต่วันที่ 28 มิถุนายน ถึง 18 ธันวาคม 2564 อำเภอศรีราชาได้มีสถานประกอบการกิจการและแคมป์คนงาน ที่ได้ดำเนินการตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble & Seal) ตามประกาศคำสั่งจังหวัดชลบุรี จำนวน 33 แห่ง มีผู้ที่อยู่ใน bubble จำนวน 4,888 ราย ผู้ติดเชื้อ จำนวน 1,808 ราย สุ่มตรวจหาภูมิต้านทาน จำนวน 32 แห่ง รวม 3,336 ราย มีภูมิต้านทานเป็นบวก จำนวน 2,427 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.75 ภูมิต้านทานเป็นบวก จำนวน 909 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.25 และมีโรงงาน 1 โรงงาน ที่ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรการได้ จากความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble & Seal) ส่งผลให้สถานประกอบการยังสามารถดำเนินกิจการได้ต่อเนื่อง แรงงานได้ค่าจ้าง ไม่มีการเคลื่อนย้ายแรงงานหรือหลบหนี จนทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคในชุมชน ผู้ที่ไม่มีอาการสามารถทำงานได้ปกติไม่ต้องเข้ารับการรักษาทำให้

รัฐประหยัดค่าใช้จ่ายในการรักษา และมีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 1.การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ทั้งผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงพนักงาน 2.มาตรการทางกฎหมาย คำสั่งจากคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดชลบุรี 3.การทำงานเป็นทีม 4.การระดมทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5. การวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินผล อย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา มีการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ในการดำเนินการเฝ้าระวังควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภายใต้คำสั่งอำเภอศรีราชา ที่ 374/2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอศรีราชา (ศปก.อ.ศรีราชา) ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2564 โดยมีนายอำเภอศรีราชาเป็นหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการและมีหน่วยส่วนราชการต่างๆเป็นคณะทำงาน และมีคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ 942/2564 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานที่ปรึกษาและกำกับติดตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble & Seal) สำหรับการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2564 ซึ่งอำเภอศรีราชามีตัวแทนร่วมเป็นคณะทำงานทั้งสาธารณสุขอำเภอและปลัดฝ่ายความมั่นคง อำเภอศรีราชา โดยมีหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรึกษาพัฒนารูปแบบตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble & Seal) ในสถานประกอบกิจการ กำกับติดตาม ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble & Seal) ในสถานประกอบกิจการ และปฏิบัติงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยร่วมกับปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รพ.สต. ผู้นำชุมชน อสม. ตัวแทนนิคมอุตสาหกรรมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีการลงพื้นที่ให้คำปรึกษา แนะนำการดำเนินการตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble & Seal) ในกลุ่มสถานประกอบการ แคมป์คนงาน ที่พบความชุกของผู้ติดเชื้อสูง (มากกว่า 10%) หรือกลุ่มสถานประกอบกิจการที่มีพนักงานจำนวนมาก ให้เฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมทั้งก่อนการระบาด ช่วงระบาด และหลังการระบาด ในส่วนสถานประกอบกิจการ และแคมป์คนงานที่พบความชุกของผู้ติดเชื้อสูง (มากกว่า 10%) โดยก่อนดำเนินการตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble & Seal) ต้องมีการจัดเตรียมแผนดำเนินการประชุมร่วมกับสถานประกอบการเพื่อชี้แจงแนวทาง ขั้นตอน และรายละเอียดเกี่ยวกับการทำ Bubble and Seal จนถึงแผนการปล่อยตัวออก (Exit plan) ซึ่งจะมีการค้นหาผู้ติดเชื้อในกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ /โรคเรื้อรัง หญิงตั้งครรภ์ และเด็ก ต้องได้รับการตรวจหาเชื้อและเข้ารับการรักษาทุกรายเพื่อลดการป่วยที่รุนแรงและเสียชีวิต และผู้ที่ไม่มีอาการป่วยยังสามารถทำงานได้โดยการแบ่งสมาชิกเป็นกลุ่ม (Bubble) ตามความเสี่ยงโดยคำนึงถึงสภาพการทำงานหรือการดำเนินชีวิตและต้องมีตัวแทนแต่ละ bubble หัวหน้างาน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล ทำหน้าที่ตรวจสอบอาการป่วยทุกวัน และรายงานให้เจ้าหน้าที่ทราบผ่านทางไลน์ หากพบผู้มีอาการป่วยต้องรีบรายงานและส่งพบแพทย์ทันทีโดยสำนักงานสาธารณสุขเป็นผู้ประสานโรงพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ผู้ติดเชื้อเข้ารับการรักษาได้อย่างทันท่วงที ห้ามหรือจำกัดการมีกิจกรรม ข้าม

bubble เช่น ทานอาหาร การใช้ห้องน้ำ และการ seal ต้องมีการจำกัดสถานที่ เส้นทางเฉพาะกลุ่ม เพื่อแยก การสัมผัสกับชุมชนหรือกลุ่มอื่น การจัดเตรียมโรงพยาบาลสนามเพื่อรองรับผู้ติดเชื้อ หรือที่พักในโรงงานหรือ ชุมชน หลังจากทำการ bubble ไปแล้ว 14-21 วัน (ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการระบาด) จะมีการสุ่มตรวจหา ภูมิต้านทาน หากมีผลเป็นบวกให้อยู่ใน bubble อีก 7 วัน หากผลเป็นลบให้สุ่มตรวจ RT-PCR หรือ Antigen test kit เพื่อประเมินโอกาสในการแพร่เชื้อสู่ชุมชนหากหยุดมาตรการ bubble หลังจากครบ 28 วัน และ พิจารณาการให้วัคซีนในกลุ่มที่เป็นผลลบ พร้อมกับพิจารณาหยุดมาตรการ หากเห็นว่ามีโอกาสต่ำในการแพร่ เชื้อสู่ชุมชนตามแนวทาง

ผลการดำเนินงาน ตั้งแต่วันที่ 28 มิถุนายน ถึง 18 ธันวาคม 2564 อำเภอสครีราชธานีได้มีสถานประกอบการ และแคมป์คนงาน ที่ได้ดำเนินการตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble & Seal) ตาม ประกาศคำสั่งจังหวัดชลบุรี จำนวน 33 แห่ง ซึ่งมีสถานประกอบ จำนวน 1 แห่ง ที่ไม่สามารถดำเนินการได้ ต่อเนื่อง เนื่องจากพนักงานไม่เข้าใจ ยังเกิดความกลัว กังวล ต้องการเดินทางกลับภูมิลำเนาเพื่อไปรักษาตัว จึง มีสถานประกอบการและแคมป์ที่ยังคงอยู่ในมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble & Seal) จำนวน 32 แห่ง โดยมีผู้ที่อยู่ใน bubble จำนวน 4,888 ราย ผู้ติดเชื้อ จำนวน 1,808 ราย สุ่มตรวจหาภูมิ ต้านทาน จำนวน 32 แห่ง รวม 3,336 ราย มีภูมิต้านทานเป็นบวก จำนวน 2,427 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.75 ภูมิต้านทานเป็นบวก จำนวน 909 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.25 ซึ่งจะเห็นได้ว่า การที่ดำเนินการตามมาตรการ สามารถทำให้เกิดภูมิคุ้มกันได้ถึง ร้อยละ 72.75 และผู้ปฏิบัติงานที่เหลือในกลุ่มที่มีการติดเชื้อ และกลุ่มย่อย อื่น ๆ สามารถทำงานและทำกิจกรรมได้ภายใต้เงื่อนไขการกักกัน การทำงานและทำกิจกรรมภายในกลุ่มย่อย (small bubble) ไม่ข้ามกลุ่ม ส่งผลให้สถานประกอบการไม่ขาดแรงงาน กิจกรรมยังคงดำเนินต่อไปได้ สามารถบริหารจัดการทรัพยากรในแต่ละระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคุมการระบาด และลดการติดเชื้อ ภายในสถานประกอบการ และชุมชนโดยรอบ

ข้อเสนอแนะ สถานการณ์การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อทางสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง สร้างความรู้ความเข้าใจต่อสถานประกอบการ และ ชุมชน เพื่อให้เกิดการรับรู้และเห็นประโยชน์ในการดำเนินการมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble & Seal) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดสู่ชุมชน ป้องกันการเสียชีวิต และลดผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจ สังคมจากการหยุดกิจการ หากมีการพัฒนาต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานประกอบการ สร้างเครือข่ายในสถานประกอบการ เพื่อเป็นพี่เลี้ยงแนะนำสถานประกอบการอื่นๆ และยังสามารถนำ มาตรการนี้ไปใช้ในโรคอื่นๆ หรือสถานการณ์อื่นๆ ได้

คำสำคัญ: COVID – 19, พื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) ,สถานประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.คู่มือมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) สำหรับสถานประกอบการ ;2564